

Skolverket

**FRISTÅENDE SÄRSKOLOR
OCH
FRISTÅENDE GYMNASIESÄRSKOLOR**

*En rapport om fristående särskolor och
fristående gymnasiesärskolor 2000*

Beställningsadress:
Liber Distribution
Publikationstjänst
169 89 STOCKHOLM
Tel 08-690 95 76
Fax 08-690 95 50
E-postadress: skolverket.lds@liber.se
<http://www.skolverket.se>

Beställningsnummer: **00:586**

Skolverkets dnr 2000:3490
ISBN 91-89314-06-9

Tryck: S-M Ewert AB, 2000

Förord

De flesta fristående sarskolor och gymnasiesarskolor som idag är verksamma har blivit godkända och tilldelats rätt till bidrag av andra instanser än Skolverket. Sedan 1997 beslutar Skolverket om godkännande av och rätt till bidrag till fristående sarskolor och om statlig tillsyn och rätt till bidrag till fristående gymnasiesarskolor. Denna rapport syftar till att ge en bild av fristående sarskolors och gymnasiesarskolors bakgrund och omfattning. Den innehåller också en redovisning av det regelverk och den praxis Skolverket arbetar utifrån i handläggningen av ansökningar om godkännande av/statlig tillsyn samt rätt till bidrag som ställs till Skolverket.

Sedan 1997 har det skett en betydande ökning av antalet ansökningar som ställts till Skolverket, särskilt för fristående gymnasiesarskolor. Samtidigt har det skett en kraftig ökning av antalet elever inskrivna i det offentliga skolväsendets sarskola vilket redovisas i Skolverkets rapport "Jämförelsetal för huvudmän, del 1, 2000".

För Skolverkets fortsatta arbete med handläggning av ansökningar har det också varit viktigt att få en sammanfattande bild av de fristående sarskolor och gymnasiesarskolor som idag är godkända/står under statlig tillsyn och har rätt till bidrag. I rapportens två bilagor finns förteckningar över skolorna, uppdelade efter skolform. De innehåller också en kort beskrivning av varje skola.

Rapporten har utarbetats av Anna-Maria Koci.

Stockholm den 31 oktober 2000

Birgitta Fredander
Enhetschef

Anna-Maria Koci
Undervisningsråd

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	3
Inledning	5
Bakgrund	7
Aktuella uppgifter	8
Antal skolor	8
Skolornas inriktning/profil	8
Skolornas geografiska spridning	8
Antal elever	8
Rättslig reglering	10
Kommunala bidrag	11
Elevavgifter	12
Konfessionella skolor	12
Huvudmannaskapet i de fristående särskolorna och gymnasiesärskolorna	12
Skolverkets handläggning av ansökningar om fristående särskolor och gymnasiesärskolor	13
Ansökningar - fristående särskolor	13
Ansökningar - fristående gymnasiesärskolor	14
Kommunernas yttrande över ansökningarna	15
Skolverkets tillsyn av fristående särskolor och gymnasiesärskolor	16
Käll- och litteraturförteckning	17
Bilaga 1	18
Bilaga 2	27

Bilageförteckning

- Bilaga 1** Förteckning över godkända och bidragsberättigade fristående särskolor oktober 2000
- Bilaga 2** Förteckning över fristående gymnasiesärskolor med statlig tillsyn och rätt till bidrag oktober 2000

Sammanfattning

Fristående särskolor för skolpliktiga elever

I oktober 2000 fanns det i Sverige 33 godkända och bidragsberättigade fristående särskolor för skolpliktiga elever. Av dessa är 25 skolor även godkända och har rätt till bidrag som fristående grundskolor. Enbart särskoleverksamhet bedrivs av åtta fristående skolor varav sex är Waldorfskolor.

Den 1 april 2000 fick Skolverket in 13 nya ansökningar om godkännande av och rätt till bidrag för fristående särskolor inför läsåret 2001/2002. Endast två ansökningar avser även förskoleklass. Av dessa kommer sju av ansökningarna från skolor som antingen redan har godkännande som fristående grundskola eller ansöker även om det, två ansökningar avser utökad särskoleverksamhet och tre avser helt nya särskolor. Av ansökningarna kommer från fem Waldorfskolor och en från en konfessionell skola.

Lsåret 1999/2000 var 22 fristående särskolor för skolpliktiga elever verksamma. Av dessa är 13 skolor Waldorfskolor.

Antalet elever i fristående särskolor var 313 och utgjorde 2,5 procent av samtliga 12 469 elever som detta läsår gick i särskola. Antal elever per fristående särskola var i genomsnitt 20.

Storleken på de fristående särskolorna varierar. För de skolor som enbart bedriver särskoleverksamhet varierar antalet elever mellan tre och 49 elever (läsåret 1999/2000).

När det gäller fristående skolor som både har godkännande som fristående grundskola och särskola är det vanligt att särskoleverksamheten avser enstaka elever i grundsärskolan som är individintegrerade i den fristående grundskolan.

Av 313 särskoleelever gick 153 elever i *grundsärskola*, varav 40 var individintegrerade i den fristående grundskolan, och 160 elever gick i *träningsskola*.

De verksamma skolorna var fördelade på 16 kommuner varav tio av kommunerna ligger i Stockholms län.

Endast tre fristående särskolor hade (oktober 2000) konfessionell inriktning enligt skollagens 9 kap. 2 §. Av dessa var två verksamma läsåret 1999/2000.

Ingen av de godkända och bidragsberättigade skolorna tar ut elevavgifter, trots att de enligt skollagen har rätt till detta.

Den vanligaste huvudmannaformen för fristående särskolor för skolpliktiga elever är stiftelser (13 skolor).

Fristående gymnasiesärskolor

I oktober 2000 var 16 fristående gymnasiesärskolor bidragsberättigade med statlig tillsyn. Av dessa är 11 Waldorfskolor.

Inför läsåret 2001/2002 (1 april 2000) har Skolverket tagit emot nio nya ansökningar om statlig tillsyn och rätt till bidrag till fristående gymnasiesärskola. Detta är en betydande ökning då Skolverket under åren 1997-1999 endast tagit emot en ansökan om året.

Av de nya ansökningarna avser tre helt nya gymnasiesärskolor och fyra ansökningar avser utökad verksamhet, dvs. skolan är redan godkänd som fristående grundskola/särskola för skolpliktiga elever eller står under statlig tillsyn med rätt till bidrag som fristående gymnasieskola. Endast en ansökan avser en Waldorfskola och denna är redan verksam som särskola för skolpliktiga elever.

Lsåret 1999/2000 var 12 fristående gymnasiesärskolor verksamma, varav nio ligger i Stockholms län. Sammanlagt gick 245 elever i en fristående gymnasiesärskola, vilket utgör 5,1 procent av totalt 4 773 gymnasiesärskolelever i landet. Jämfört med att 3,9 procent av landets gymnasieelever samma läsår gick i en fristående gymnasieskola är den procentuella andelen för elever i fristående gymnasiesärskola relativt hög.

Eleverna var jämt fördelade på yrkesutbildning (nationella- och specialutformade program) samt yrkesträning och verksamhetsträning (individuella program).

Av de 16 gymnasiesärskolor som oktober 2000 hade statlig tillsyn och rätt till bidrag är tio *Waldorfskolor*. Av dessa var åtta skolor verksamma läsåret 1999/2000.

Ingen fristående gymnasiesärskola har konfessionell inriktning i enlighet med skollagens 9 kap. 8 §.

Ingen fristående gymnasiesärskola tar ut elevavgifter. Detta till skillnad mot fristående gymnasieskolor av vilka 12 skolor av 73 tog ut elevavgifter på mellan 1000-5500 kronor per termin (läsåret 1998/1999).

Även för fristående gymnasiesärskolor är den vanligaste huvudmannaförmen stiftelser (sju skolor).

Inledning

Särskolan är en skolform för barn som bedöms inte kunna nå grundskolans kunskapsmål därför att de är utvecklingsstörda. Andra skäl kan vara att barnet har fått en hjärnskada som orsakat ett betydande och bestående funktionshinder eller att barnet har autism eller ett autismliknande tillstånd. (1 kap. 5 § och 16 § skollagen)

Det offentliga skolväsendets särskola

Den obligatoriska särskolan, dvs. särskola för skolpliktiga elever, omfattar två parallella former, grundsärskolan och träningsskolan. Kursplanerna för grundsärskolan och träningsskolan skiljer sig från varandra och från grundskolan.¹ Den obligatoriska särskolan följer dock samma läroplan som grundskolan, LPO 94.

Träningsskolan är avsedd för elever som inte kan gå i grundsärskolan och är mer inriktad på färdigheter. I träningsskolan ges inte heller betyg.

Skolplikten för elever i obligatoriska särskolan är nio år, men eleverna har rätt till ett frivilligt tionde skolår för att bredda eller fördjupa sina kunskaper.

Efter genomgången skolgång i den obligatoriska särskolan har elever rätt till plats på gymnasiesärskola fram till och med det första kalenderhalvåret de fyller 20 år. (6 kap. 7 § skollagen)

Gymnasiesärskolan har åtta nationella program: hotell- och restaurangprogrammet, industriprogrammet, fordonsprogrammet, handel- och administrationsprogrammet, medieprogrammet, naturbruksprogrammet, hantverksprogrammet och det estetiska programmet. Dessa är ursprungligen gymnasieskolans nationella program men har anpassats till gymnasiesärskolan. (Programmaterial för gymnasiesärskola och särvox Gysär 1995:11) Utbildningen i gymnasiesärskolan följer samma läroplan som gymnasieskolan, LPF 94.

Enligt förordningen (1994:741) om gymnasiesärskolan kan en elev i gymnasiesärskolan även gå på ett specialutformat program. Nivån på utbildningen i ett specialutformat program ska dock motsvara ett nationellt program.

Gymnasiesärskolan erbjuder också individuella program. Det individuella programmet syftar till att stimulera eleven till att senare gå över på ett nationellt- eller specialutformat program, att ge eleven yrkesträning och /eller verksamhetsträning samt möta speciella behov hos eleven. (5 kap. 5 § förordningen 1994:741 om gymnasiesärskolan)

¹ Särskolan – träningsskolan och grundsärskolan, Kursplaner, timplaner och kommentarer, Skolverket 1995

Fristående sarskolor och gymnasiesarskolor

De bestämmelser som gäller för sarskolor inom det offentliga skolväsendet omfattar inte till alla delar de fristående sarskolorna.

Sjalva begreppet *sarskola*, som inom det offentliga skolväsendet omfattar forskoleklass, grundarskola, traningsskola och gymnasiesarskola, har en annan omfattning vad gäller de fristående skolorna.

En *fristående sarskola* kan omfatta utbildning som motsvarar *grundarskola* eller *traningsskola* eller bada utbildningsformerna och riktar sig till skolpliktiga elever. Sedan den 1 juli 1999 ingar aven *forsskoleklass* i detta begrepp.

En fristående sarskola kan bedriva undervisning efter egna kursplaner sa lange som utbildningen formedlar kunskaper och fardigheter som till art och nivau motsvarar den utbildning som ges vid en offentlig obligatorisk sarskola. Ett exempel pa detta ar Waldorfskolorna som bedriver undervisning efter Waldorfskolefederationens laroplan med tillhorande kursplaner.

En elev kan vara inskriven i sarskolan men vara individintegrerad i en fristående grundskola, forutsatt att skolan har ett godkannande for att bedriva sarskoleverksamhet. For elever i fristående sarskola ska skolan bereda eleverna de omsorger som behövs.

Efter genomgangen skolgang, i antingen en kommunal obligatorisk sarskola eller i en fristående sarskola, kan en elev soka till en kommunal gymnasiesarskola eller en fristående gymnasiesarskola.

En *fristående gymnasiesarskola* kan erbjuda utbildning som motsvarar de nationella programmen for det offentliga skolväsendets gymnasiesarskola, specialutformade program och individuella program. En fristående gymnasiesarskola kan också erbjuda utbildning efter egna kursplaner sa lange som skolan enligt skollagens 9 kap. 8b § ”lämnar utbildning som ger kunskaper och fardigheter som till art och nivau väsentligen svarar mot de kunskaper och fardigheter som gymnasieskolan skall formedla”.

Bakgrund

Undervisning av barn med psykisk utvecklingsstörning startade under 1860-talet i form av filantropisk verksamhet. Men redan under perioden 1875-1915 skaffade sig alla landsting egna särskoleinternat eller del i sådana. Den starka kopplingen mellan vård och undervisning i form av anstaltsväsende präglade särskolan fram till efterkrigstiden, då man började inrätta externatskolor. Inte förrän 1967, genom 1967 års omsorgslag, inträffade dock några större förändringar för de psykiskt utvecklingsstörda barnen och ungdomarna. Först genom denna lag fick alla, oberoende av handikapp, skolrätt och skolplikt. Ännu ett betydelsefullt steg togs i och med att särskolan överfördes från omsorgslagstiftningen till 1985 års skollag (1985:1100). I och med det ligger sedan den 1 juli 1986 ansvaret för särskolan hos utbildningsdepartementet istället för hos socialdepartementet vilket gör att kopplingen till utbildning är tydligare. (SOU 1991:30)

De fristående särskolornas historia hör till stor del ihop med waldorfskolornas och läkepedagogikens historia. Undervisningen inom både grundsärskolan och gymnasiesärskolan kallas nämligen inom waldorfskolorna för läkepedagogisk skolverksamhet. Läkepedagogik är en kompletterande arbetsmetod i waldorfpedagogiken som har sin utgångspunkt i det medicinskt terapeutiska synsättet som utarbetades av Rudolf Steiner i Tyskland i början av 1920-talet. Läkepedagogiken omfattar medicinsk terapi, miljöterapi, vård och pedagogik.

Den läkepedagogiska rörelsen nådde Sverige 1934 och det första läkepedagogiska institutet i Sverige, Mikaelgården, grundades 1935 följt av Saltå Arbetskola 1942, Solbergahemmet 1945, Mora Park 1952, Helgestahemmet 1953, Kristoffergården 1957, Årsta hemmet 1958, Dormsjöskolan 1968, och Martinskolan 1976. Dessa institut var till stor del uppbyggda som vårdhem med läkepedagogisk undervisning för psykiskt sjuka barn och ungdomar.²

Alla dessa tidiga institut var helt privata företag, som inte erhöll något ekonomiskt stöd av samhället, utan finansierades till stor del av elevavgifter från elevernas vårdnadshavare. Så småningom, parallellt med utvecklingen av den offentliga särskolan, erhöll även dessa fristående verksamheter statligt bidrag. Till en början kom bidraget från landstingen men så småningom genom statsbidrag och slutligen genom kommunala bidrag från elevernas hemkommuner.

² Antroposofisk Läkepedagogik och Socialterapi i Norden, 1985

Aktuella uppgifter

Antal skolor

I oktober 2000 var 33 *fristående särskolor* för skolpliktiga elever godkända och bidragsberättigade. Av dessa var 22 skolor verksamma läsåret 1999/2000.

Det fanns 16 *fristående gymnasiesärskolor* med statlig tillsyn och rätt till bidrag i oktober 2000. Av dessa var 12 skolor verksamma läsåret 1999/2000.

Skolornas inriktning/profil

Av de 33 godkända och bidragsberättigade fristående särskolorna har 15 skolor waldorf-/läkepedagogisk profil, fyra skolor har montessoripedagogisk profil och tre skolor har konfessionell profil. Det är huvudmannen själv som anger skolans inriktning och /eller profil.

Av de 16 fristående gymnasiesärskolorna med statlig tillsyn och rätt till bidrag har tio skolor waldorf-/läkepedagogisk profil.

Skolornas geografiska spridning

Det finns godkända och bidragsberättigade fristående särskolor i 21 av landets 289 kommuner. Redovisat per län är fördelningen på skolor följande:

Stockholms län	9	Uppsala län	3
Västra Götalands län	8	Södermanlands län	1
Skåne län	6	Jämtlands län	1
Östergötlands län	4	Dalarnas län	1

De 16 fristående gymnasiesärskolor som i oktober 2000 hade statlig tillsyn och rätt till bidrag är fördelade på tio kommuner. Elva av skolorna finns inom Stockholms län.

Av de övriga fem skolorna ligger en i Dalarnas län, en i Skåne län, en i Södermanlands län, en i Västerbottens län och en i Östergötlands län.

Antal elever

Enligt uppgifter från SCB gick läsåret 1999/2000 313 elever i fristående särskola. De utgjorde 2,5 procent av samtliga 12 469 elever som detta läsår gick i särskola för skolpliktiga elever. Antal elever per fristående särskola var i genomsnitt 20.

Storleken på de fristående särskolorna varierar. För de skolor som enbart bedriver sarskoleverksamhet varierar antalet elever mellan tre och 49 elever (läsåret 1999/2000).

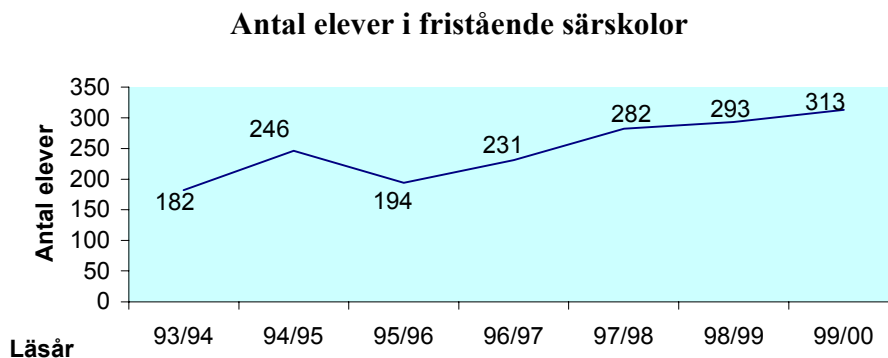
När det gäller fristående skolor som både har godkännande som fristående grundskola och särskola är det vanligt att sarskoleverksamheten avser

enstaka elever i grundsärskolan som är individintegrerade i den fristående grundskolan.

Av 313 elever i fristående särskola läsåret 1999/2000 gick 153 elever i *grundsärskola* och 160 elever gick i *träningsskola*. Av eleverna i grundsärskolan var 40 individintegrerade i en fristående grundskola.

I diagram 1 nedan kan man se att elevantalet i de fristående särskolorna har ökat med undantag för läsåret 1995/96. Allteftersom antalet skolor ökar förväntas också en fortsatt ökning av elevantalet.

Diagram 1 Antal elever i fristående särskolor

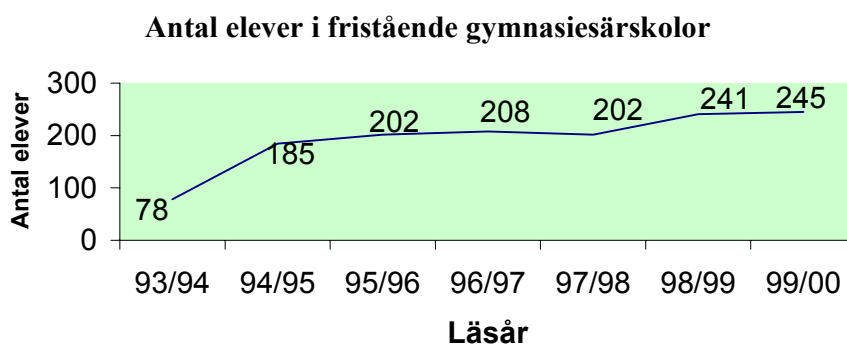

Antalet elever i fristående gymnasiesärskola var läsåret 1999/2000 245 elever, vilket utgör 5,1 procent av totalt 4 773 gymnasiesärskoleelever i landet detta läsåret. Jämfört med att 3,9 procent av landets gymnasieelever samma läsåret gick i en fristående gymnasieskola är den procentuella andelen för elever i fristående gymnasiesärskola relativt hög.

Eleverna var jämt fördelade på yrkesutbildning (nationella- och specialutformade program) samt yrkesträning och verksamhetsträning (individuella program).

I diagram 2 nedan kan man se att det skett en betydande ökning av antalet elever i fristående gymnasiesärskola sedan läsåret 1993/94. Även för fristående gymnasiesärskolor förväntas en ökning av antalet elever och skolor ske beroende på det ökade antalet ansökningar (nio ansökningar) om statlig tillsyn och rätt till bidrag som ställts till Skolverket inför läsåret 2001/2002.

Diagram 2 Antal elever i fristående gymnasiesärskolor

Rättslig reglering

Fristående särskolor för skolpliktiga elever

Utvecklingsstörda barn får enligt 9 kap. 1 § skollagen fullgöra sin skolplikt i en fristående särskola, om skolan är godkänd för ändamålet av Skolverket samt om villkoret formulerat i skollagens 9 kap. 3 § är uppfyllt:

”Ett barn får fullgöra sin skolplikt i en godkänd fristående skola som motsvarar särskolan endast om styrelsen för särskolan i barnets hemkommun har bedömt att barnet inte kan nå upp till grundskolans kunskapsmål därför att det är utvecklingsstört.”

Grunder för godkännande finns i skollagens 9 kap. 2 §:

”En fristående skola, vars utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan, särskolan respektive specialskolan skall förmedla, skall godkännas om:

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,
2. skolan står öppen för alla barn som enligt denna lag har rätt till utbildning inom motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet, med undantag för sådana barn vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,
3. skolan har minst 20 elever, om det inte finns särskilda skäl för ett lägre elevantal,
4. skolan, om den motsvarar särskolan eller specialskolan, bereder eleverna de omsorger som behövs, och
5. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildning vid fristående skolor om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning. Ett godkännande kan avse vissa årskurser.”

För att en fristående grundskola ska kunna ta emot en särskoleelev måste skolan ha ett godkännande även som fristående särskola.

Fristående gymnasiesärskolor

I likhet med vad som gäller för fristående gymnasieskolor krävs inget godkännande för att driva en fristående gymnasiesärskola. Däremot kan en sådan skola av Skolverket förklaras berättigad till bidrag av elevernas hemkommuner.

Fristående gymnasiesärskolor regleras i 9 kap. 8 b §:

”Om en fristående skola lämnar utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasiesärskolan skall förmedla, skall Statens skolverk förklara skolan berättigad till bidrag som avses i 8 c § i fråga om utbildningen. Förklaring får dock lämnas endast om

1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,
2. skolan står öppen för alla ungdomar som har rätt till utbildning i gymnasiesärskolan, med undantag för sådana ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan, och

3. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.

En förklaring enligt första stycket skall inte lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner.

En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.”

Kommunala bidrag

Fristående särskolor för skolpliktiga elever

I skollagens 9 kap. 6a § kan man läsa att ” En godkänd fristående skola som motsvarar särskolan skall av Statens skolverk förklaras berättigad till bidrag...”. Detta gäller dock inte om skolans lägeskommun har påvisat att skolans verksamhet innebär påtagliga negativa följder för skolväsendet i kommunen eller att skolan tar ut elevavgifter som av Skolverket bedöms vara oskäligen med hänsyn till de kostnader skolan har.

Bidragsbeloppets storlek fastställs i förhandling mellan skolan och elevens hemkommun. Bidragets storlek ska motsvara skolans kostnader för eleven. Om den fristående skolan och elevens hemkommun inte kommer överens, ska hemkommunen enligt skollagens 9 kap. 6a § erlagga det belopp som regeringen beslutat.

Regeringen har dock hittills (oktober 2000) inte haft anledning att fastställa några belopp, då de fristående särskolorna och elevernas hemkommuner själva kommit överens om beloppets storlek för varje elev.

Fristående gymnasiesärskolor

För kommunala bidrag till fristående gymnasiesärskolor gäller i princip detsamma som för de fristående särskolorna för skolpliktiga elever. Skillnaden är att de fristående gymnasiesärskolorna inte behöver vara formellt *godkända* av Skolverket. De ställs under statlig tillsyn och blir bidragsberättigade om de uppfyller kraven i skollagens 9 kap. 8b §.

Även för de fristående gymnasiesärskolorna gäller att om skolans lägeskommun eller närliggande kommuner har påvisat att skolans verksamhet innebär påtagliga negativa följder för skolväsendet i kommunen, eller att skolan tar ut elevavgifter som av Skolverket bedöms vara oskäligen med hänsyn till de kostnader skolan har, ska skolan inte förklaras bidragsberättigad.

Vidare gäller att kommunens skyldighet att ge bidrag endast avser utbildning för sådana elever, som hemkommunen var skyldig att erbjuda utbildning i gymnasiesärskolan, vid den tidpunkt då utbildningen började. Regeringen ska också besluta om bidragsbeloppets storlek om elevens hemkommun och skolan inte kommer överens. (9 kap. 8c § skollagen)

Inte heller för elever i fristående gymnasiesärskolor har regeringen ännu haft anledning att fastställa bidragsbeloppets storlek. De belopp som regeringen

har fastställt för elev/bidragsår på de olika nationella programmen inom gymnasieskolan och som publiceras som bilaga till förordningen (1996:1206) om fristående skolor gäller inte för de fristående gymnasiesärskolorna.

Elevavgifter

Fristående särskolor får, till skillnad mot fristående grundskolor, ta ut elevavgifter. Avgifterna måste dock vara skäliga med hänsyn till de kostnader som skolan har, förutsatt att kostnaderna är rimliga för verksamheten. (9 kap. 7 § skollagen) Det är Skolverket som bedömer avgifternas skälighet. Hittills (oktober 2000) tar ingen fristående särskola ut elevavgifter.

Även fristående gymnasiesärskolor har rätt att ta ut elevavgifter. För närvarande tar inte heller någon gymnasiesärskola ut elevavgifter.

Konfessionella skolor

Fristående särskolor och gymnasiesärskolor får enligt skollagens 9 kap. 2 § och 8b § ha en konfessionell inriktning.

I oktober 2000 hade tre fristående särskolor konfessionell inriktning.

Ingen fristående gymnasiesärskola har konfessionell inriktning.

Huvudmannskapet i de fristående särskolorna och gymnasiesärskolorna

Fristående särskolor ägs och drivs av annan huvudman än stat, kommun och landsting. Huvudmannen för den fristående särskolan ansvarar för att skolverksamheten bedrivs i enlighet med gällande bestämmelser.

När Skolverket behandlar en ansökan om godkännande/statlig tillsyn och rätt till bidrag grundar sig bedömningen på huvudmannens uttalade avsikter, förutsättningar och mål men också eventuella erfarenheter Skolverket har eller har inhämtat om huvudmannen.

Skolverket gör i sin handläggning av en ansökan också en bedömning av huvudmannens *rättskapacitet*. Huvudmannen, som kan vara en fysisk eller juridisk person, måste ha rätt att sluta avtal, vara part i en domstolsprocess och kunna ikläda sig rättigheter och skyldigheter.

Praxis vid handläggningen är att Skolverket tar in stadgar och stiftelseurkund (föreningar och stiftelser) samt registreringsbevis från Patent- och registreringsverket (föreningar och bolag). Information om huvudmannen och företrädare för denne inhämtas också vid behov från Upplysningscentralen (UC).

Den vanligaste huvudmannschaftsformen för *fristående särskolor* är stiftelser (13 skolor) följt av ideella föreningar och aktiebolag (åtta skolor på respektive huvudmannsform) samt ekonomiska föreningar (fyra skolor).

För *fristående gymnasiesärskolor* är huvudmannaskapet fördelat på följande sätt: stiftelser (sju skolor), ideell förening (fyra skolor), ekonomisk förening (två skolor), aktiebolag (två skolor) och handelsbolag (en skola).

Skolverkets handläggning av ansökningar om fristående särskolor och gymnasiesärskolor

Ansökningar - fristående särskolor

Den 1 juli 1991 övertog Skolverket ansvaret för *godkännande* av fristående särskolor från länskolnämnderna. Samtliga då redan godkända fristående särskolor (sju stycken) var Waldorfskolor.

Från och med juli 1991 till och med juni 1997 *godkände* Skolverket ytterligare 12 skolor men det var regeringen som då beslutade om statsbidrag till de godkända skolorna.

Sedan den 1 juli 1997 beslutar Skolverket om både *godkännande* och *rätt till bidrag* och har fram till oktober 2000 godkänt ytterligare 13 skolor.

I oktober 2000 uppgick därmed antalet godkända och bidragsberättigade fristående obligatoriska särskolor till 33. Av dessa var 22 skolor verksamma läsåret 1999/2000.

Från och med den 1 juli 1999 ska Skolverket även fatta beslut om *godkännande* och *rätt till bidrag* till fristående förskoleklass vid fristående särskolor som är godkända och bidragsberättigade.

I oktober 2000 hade tre fristående särskolor förskoleklass knuten till sig. Inför läsåret 2001/2002 har endast två ansökningar som även avser förskoleklass ställts till Skolverket.

Antalet ansökningar per år

Antalet ansökningar till Skolverket om fristående särskola har under åren varit lågt med ca. 2-5 ansökningar per år. Den 1 april 2000 hade Skolverket dock fått in 13 nya ansökningar vilka avser start läsåret 2001/2002.

Av ansökningarna kommer sju från skolor som antingen redan har *godkännande* som fristående grundskola eller ansöker även om det. Två ansökningar avser utökad sarskoleverksamhet, tre avser helt nya särskolor och en ansökan avser endast förskoleklass i anslutning till redan godkänd fristående särskola.

Bland de nya ansökningarna finns fem Waldorfskolor och en konfessionell skola.

Skolverkets beslut – avslag, återkallanden, avskrivningar

Av de 39 ansökningar som Skolverket behandlat fram till augusti 2000 har endast en ansökan avslagits (dnr 94:1039). Skälet till avslaget var att

sökanden inte lämnat in fullständiga handlingar så att Skolverket kunde pröva ärendet enligt 9 kap. 2 § skollagen.

Tre godkännanden har återkallats och ett ärende har avskrivits.

I två fall (dnr 94:1858, 97:745) återkallades godkännandet eftersom skolorna inte kom igång med verksamheten under utsatt tid, och i ett fall (dnr 93:1431) återkallades godkännandet på huvudmannens begäran då huvudmannen ej längre hade för avsikt att bedriva särskoleverksamhet vid den fristående grundskolan.

Det avskrivna ärendet (dnr 2000:1305) avskrevs på huvudmannens begäran då huvudmannen återkallade sin ansökan.

Ansökningar - fristående gymnasiesärskolor

Från och med den 1 juli 1997 beslutar Skolverket om statlig tillsyn och rätt till bidrag för fristående gymnasiesärskolor.

Av de 16 gymnasiesärskolor, som i oktober 2000 står under statlig tillsyn och är bidragsberättigade, har Skolverket fattat beslut om fem skolor och yttrat sig till regeringen om fyra skolor. Övriga sju skolor har beslut/tillstånd som är tagna innan 1991 av Skolöverstyrelsen (en skola) Stockholms läns landsting (en skola) samt regeringen (fem skolor).

Antal ansökningar per år

Skolverket har under åren 1997-1999 endast tagit emot en ansökan per år om statlig tillsyn och rätt till bidrag till fristående gymnasiesärskola. I april 2000 ökade dock antalet ansökningar till nio, varav två ansökningar avskrevs under maj 2000. Det har således skett en ökning av antal ansökningar som ställs till Skolverket även för den här utbildningsformen.

Av de nya ansökningarna motsvarar två det nationella naturbruksprogrammet, ett det estetiska programmet, ett industriprogrammet, ett specialutformat estetiskt och hantverksprogram och två avser individuella program.

Av de nya ansökningarna avser tre helt nya gymnasiesärskolor medan fyra ansökningar avser utökad verksamhet, dvs. skolan är godkänd som fristående grundskola/särskola för skolpliktiga elever eller står under statlig tillsyn med rätt till bidrag som fristående gymnasieskola. Endast en ansökan avser en waldorfskola och denna är redan verksam som särskola för skolpliktiga elever.

Skolverkets beslut – avslag, återkallanden, avskrivningar

Skolverket har fram till oktober 2000 ännu inte avslagit någon ansökan om statligt stöd och rätt till bidrag till en fristående gymnasiesärskola.

Däremot har mellan april 1997 och oktober 2000 fyra ärenden avskrivits. (dnr 95:1276, 97:757, 2000:1306, 2000:1304)

Anledningen till avskrivningarna har varit dels att huvudmannen inte kommit in med begärda och nödvändiga kompletteringar för att ärendet ska kunna prövas i sak, dels att huvudmannen själv återkallat sin ansökan.

Kommunernas yttrande över ansökningarna

Fristående särskolor

Enligt 1a kap. 2 § förordningen (1996:1206) om fristående skolor ska Skolverket vid handläggningen av en ansökan om godkännande och rätt till bidrag bereda skolans lägeskommun tillfälle att yttra sig över den tilltänkta skolans etablering i kommunen.

I sitt yttrande ska kommunen ta ställning till om en etablering av en fristående skola i kommunen kommer att medföra påtagliga negativa följder för kommunens skolväsende, samt om den medför betydande kostnadsökningar som är bestående. (Regeringens prop.1995/96:200)

Har kommunen i sitt yttrande *påvisat* att etableringen av den fristående skolan medför påtagliga negativa följder för kommunens skolväsende ska Skolverket inte medge rätt till bidrag.

Skolverket har sedan den juli 1997 beslutat om godkännande och rätt till bidrag till 13 fristående särskolor.

För tre av skolorna (dnr 98:1008, 99:935, 99:1080) har lägeskommunerna yttrat sig negativt. I samtliga fall bedömde Skolverket i sina beslut att kommunerna i sina yttrande inte *påvisat* de påtagliga negativa följderna av den fristående särskolans etablering (enligt 9 kap. 6 a § skollagen).

I ett fall överklagades Skolverkets beslut (dnr: 98:1008) hos länsrätten. Beslutet avsåg en fristående särskola (grundsärskola och träningskola) för åk 1-10 i Bjuvs kommun. Bjuvs kommun anförde i sitt överklagande, och i sitt remissyttrande till Skolverket, att en etablering av den fristående särskolan Octaven skulle medföra negativa konsekvenser för det offentliga skolväsendet i Bjuvs kommun. Kommunens särskola skulle tvingas att läggas ned på grund av bristande elevunderlag och dessutom skulle den fristående särskolans etablering innebära betydliga merkostnader för kommunen.

Länsrätten gjorde bedömningen att kommunen inte visat att de negativa följderna för skolväsendet i kommunen har bestående karaktär eller i övrigt är så påtagliga att bidrag inte bör ges och avslog därmed överklagandet. (Mål nr 2113-99). Länsrättens dom överklagades av kommunen hos kammarrätten, som i sin tur beslutade att inte meddela prövningstillstånd (Mål nr 5808-1999), vilket ledde till att Skolverkets beslut (dnr: 98:1008) om godkännande och rätt till bidrag står fast.

Fristående gymnasiesärskolor

Även vad gäller ansökningar om statlig tillsyn och rätt till bidrag till fristående gymnasiesärskolor ska skolans lägeskommun, men också närliggande kommuner som kan antas bli berörda av etableringen av skolan, beredas tillfälle att yttra sig. (2 kap. 2 § förordningen 1996:1206 om fristående skolor)

Innan beslut tas ska Skolverket bedöma om kommunerna i sina yttranden *påvisat* att en etablering av den nya skolan innebär påtagliga negativa följder på lång sikt. Det ankommer således på lägeskommunen eller de närliggande kommunerna att påvisa dessa omständigheter. (Regeringens prop.1995/96:200)

Sedan den 1 juli 1997 har Skolverket fattat beslut om statlig tillsyn och rätt till bidrag till tre fristående gymnasiesärskolor (dnr 97:700, 98:1042, 99:966). För dessa tre skolor har lägeskommunerna yttrat sig positivt.

För en av skolorna (dnr 99:966) har två närliggande kommuner yttrat sig negativt. Skolverket bedömde dock i sitt beslut att kommunerna i sina yttranden inte påvisat att etableringen medför sådana påtagliga negativa följder för skolväsendet i kommunerna eller i regionen som avses i 9 kap. 8b § skollagen.

Skolverkets tillsyn av fristående särskolor och gymnasiesärskolor

Enligt skollagens 9 kap. 11 § och 13 § står både fristående särskolor och gymnasiesärskolor under Skolverkets tillsyn.

Denna tillsyn genomförs första gången under det andra verksamhetsåret och därefter med ett till fem års mellanrum. Tillsyn kan också ske på förekommen anledning efter till exempel en anmälan till Skolverket.

Tillsynen är en laglighetsprövning som går ut på att pröva skolans verksamhet mot de bestämmelser som finns i skollagens 9 kap. och förordningen (1996:1206) om fristående skolor.

Tillsynen ska garantera föräldrar och elever som väljer en fristående skola att utbildningen ger kunskaper som motsvarar de kunskaper och färdigheter som ges i det offentliga skolväsendet samt att den fristående skolans allmänna mål och värdegrund överensstämmer med vad som gäller för det offentliga skolväsendet. Vid tillsynen görs även en bedömning av skolans varaktighet och stabilitet.

Efter genomförd tillsyn granskas de uppgifter som kommit fram och bildar underlag för beslut. Detta underlag är ofta mycket informativt och ger en bra bild av skolans verksamhet.

Skolverket har genomfört tillsyn vid elva *fristående särskolor*. Vid ett tillfälle konstaterades brister som ledde till ett föreläggande angående godkännandet. Det vill säga skolan erinrades om vissa påträffade brister och ålades att rätta till dem under utsatt period.

Skolverket har genomfört tillsyn vid nio *fristående gymnasiesärskolor*. I samtliga tillsynsbeslut har Skolverket konstaterat att skolorna alltså uppfyller kraven som ställs på skolorna enligt skollagens 9 kap. 8b § och att skolorna har fortsatt rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Käll- och litteraturförteckning

Antroposofisk Läkepedagogik och Socialterapi i Norden. Telleby Bokförlag 1985

Barnomsorg och skola – jämförelsetal för huvudmän. Delrapport 2000 nr 183, Skolverket

Förordning om gymnasiesärskolan. (SFS 1994:741)

Förordning om fristående skolor. (SFS 1996:1206)

Fristående skolor m.m.. Regeringens proposition 1995/96:200

Programmaterial för gymnasiesärskola och särvox Gysär 1995:11. Skolverket

Skollagen. (SFS 19885:1100)

Särskolan – träningsskolan och grundsärskolan. Kursplaner, timplaner och kommentarer, Skolverket 1995

Särskoleförordning. (SFS 1995:206)

Särskolan- en primärkommunal skola. SOU 1991:30

Bilaga 1

Förteckning över godkända och bidragsberättigade fristående sarskolor oktober 2000³

Alingsås Montessoriskolan Globen Sarskola, Alingsås kommun

Godkänd och bidragsberättigad som fristående sarskola åk 7-9 av Skolverket 1998, dnr 98:2747.

Även godkänd med rätt till bidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Sarskoleverksamheten avser grundarskola med integrering av sarskoleelever i den fristående grundskolan.

Skolans profil/inriktning: montessoripedagogik.

Huvudman: Alingsås Montessoriförening, ideell förening.

Tillsynsrapport: ej sarskoleverksamhet.

Inga sarskoleelever inskrivna läsåret 1999/2000.

Björkö Friskola, Linköpings kommun

Godkänd och bidragsberättigad som fristående sarskola åk 1-10 av Skolverket 1999, dnr 98:1721.

Även godkänd med rätt till bidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Sarskoleverksamheten avser grundarskola med integrering av sarskoleelever i den fristående grundskolan.

Skolans profil/inriktning: Waldorfskola.

Huvudman: Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta Kloster.

Tillsynsrapport: ej sarskoleverksamhet.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 2 (integrerade i grundskolan).

Dormsjöskolan, Garpenbergs kommun

Godkänd av Skolöverstyrelsen som fristående sarskola 1987.

Även godkänd med rätt till bidrag som *fristående grundskola åk 1-9*. Statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasieskola* och som *fristående gymnasiesarskola* (se bilaga 2).

Sarskoleverksamheten avser grundarskola.

Skolans profil/inriktning: antroposofisk läkepedagogik och waldorfpedagogik med boende.

Huvudman: Föreningen Dormsjöskolans Byråd, ideell förening.

Tillsynsrapport: Dnr 93:1395

Verksam läsåret 1999/00, antal elever = 5 (grundarskola)

³ Uppgifter om antalet elever i de verksamma skolorna läsåret 1999/2000 är hämtade från SCB. Uppgifter om sarskoleverksamhetens omfattning och skolornas profil/inriktning är hämtade dels från Skolverkets beslut men också från Skolverkets tillsynsrapporter. I de fall det finns ett diarienummer angivet för en tillsynsrapport gäller det den senaste rapporten och endast då tillsynen omfattat sarskoleverksamhet.

Emiliaskolans läkepedagogiska klasser, Höörs kommun

Godkänd och bidragsberättigad av Skolverket 2000 för åk 1-10, dnr 99:935.

Även godkänd med rätt till bidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningskola.

Skolans profil/inriktning: waldorpedagogik/läkepedagogik.

Huvudman: Emiliaskolan, ideell förening

Tillsynsrapport: ej särskoleverksamhet

Ej verksam läsåret 1999/2000

Fridaskolan, Norrköpings kommun

Godkänd av Skolverket 1996 för åk 1-10, dnr 95:798.

Även statlig tillsyn och rätt till bidrag till *fristående gymnasieskola* och *fristående gymnasiesärskola* (se bilaga 2).

Särskoleverksamheten avser grundsärskola.

Skolans profil/inriktning: waldorfskola med läkepedagogisk inriktning.

Huvudman: Fridastiftelsen för läkepedagogik.

Tillsynsrapport: dnr 97:2004

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 5

Färe Montessoriskola, Östra Göinge kommun

Godkänd av Skolverket 1995 för åk 1-10, dnr 94:748.

Även godkänd med rätt till bidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola.

Skolans profil/inriktning: montessori pedagogik.

Huvudman: Skolföreningen Växthuset, ekonomisk förening.

Tillsynsrapport: dnr 97:2018

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 48 (grundsärskola)

Habilitekets särskola, Täby kommun

Godkänd och bidragsberättigad av Skolverket 1998 för åk 1-3, dnr 97:576.

Särskoleverksamheten avser träningskola.

Skolans profil/inriktning: träningskola.

Huvudman: Habiliteket AB.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 4 (träningsskola)

Häggviks gymnasium, Sollentuna kommun

Skolverkets beslut 1994, dnr 93:1335.

Även godkänd med rätt till bidrag som *fristående grundskola och fristående särskola (Svedenskolan)* åk 1-9 samt statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasiesärskola* (se bilaga 2).

Huvudman: Utvecklingspedagogik Häggvik-Sveden AB.

Tillsynsrapport: endast avseende gymnasiesärskola.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 3 (grundsärskola) 9 (träningsskola).

Katolska skolan av Notre Dame, Göteborgs kommun

Godkänd och bidragsberättigad av Skolverket 1998 för åk 1-9.

Även godkänd med rätt till bidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola med integrering av särskoleelever i den fristående grundskolan.

Skolans profil/inriktning: konfessionell (katolsk)

Huvudman: Stiftelsen Katolska skolan av Notre Dame.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 1 (integrerad i grundskolan).

Kristinaskolan i Täby, Täby kommun

Godkänd av Skolverket 1996 för åk 1-3, dnr 95:1384. Godkänd och bidragsberättigad av Skolverket 2000 åk 4-6, dnr 99:1116.

Även godkänd med rätt till bidrag som *fristående grundskola* åk 1-3.

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningsskola.

Skolans profil/inriktning: specialpedagogik med Relation Play; en samspels- och kommunikations metodik, "Kristinamodellen" samt musik.

Huvudman: Specialpedagogiskt Forum TRT AB.

Tillsynsrapport: dnr 98:2015.

*Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 6 (grundsärskola)
2 (träningsskola).*

Kristoffergårdens Läkepedagogiska Institut, Södertälje kommun

Godkänd 1987 av Stockholms läns landsting som fristående särskola åk 1-10.

Även godkänd med rätt till bidrag som *fristående grundskola* åk 1-9 samt statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasieskola och gymnasiesärskola* (se bilaga 2).

Särskoleverksamheten avser träningsskola.

Skolans profil/inriktning: Waldorfskola med läkepedagogiskt arbete och boende.

Huvudman: Föreningen Kristoffergården, ideell förening.

Tillsynsrapport: dnr 96:1654.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 9 (träningsskola)

Labanskolan, Uppsala kommun

Godkänd och bidragsberättigad av Skolverket 1996 för åk 1-10, dnr 96:521.

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningskola.

Skolans profil/inriktning: Kultur, pedagogisk-drama, teater.

Huvudman: Labanskolan Frisärskola AB.

Tillsynsrapport: dnr 99:3047

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 17 (träningsskolan).

Livets Ords kristna skola, Uppsala kommun

Godkänd och bidragsberättigad av Skolverket 2000 för åk 1-10, dnr 99:1080.

Även godkänd med rätt till bidrag som *fristående grundskola* åk 1-9 samt statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasieskola*.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola.

Skolans profil/inriktning: konfessionell (kristen).

Huvudman: Stiftelsen Livets Ord.

Tillsynsrapport: ej särskoleverksamhet.

Inga särskoleelever inskrivna läsåret 1999/2000.

Lyckebergaskolan, Uddevalla kommun

Godkänd som fristående särskola åk 1-9 av skolstyrelsen i Uddevalla kommun 1992.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola.

Skolans profil/inriktning: allmän/behandlingshem.

Huvudman: Lyckebergaskolan AB.

Tillsynsrapport: ej särskoleverksamhet.

Inga särskoleelever inskrivna läsåret 1999/2000.

Lärjeskolan, Göteborgs kommun

Godkänd av Skolverket 1996 för åk 1-9, dnr 95:2339.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola med integrering av särskoleelever i den fristående grundskolan.

Skolans profil/inriktning: allmän.

Huvudman: Eriksboo Skolkooperativ, ekonomisk förening.

Tillsynsrapport: ej särskoleverksamhet.

Inga särskoleelever inskrivna läsåret 1999/2000.

Martinaskolan, Göteborgs kommun

Godkänd av Skolverket 1996 för åk 1-9, dnr 96:556.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola med integrering av särskoleelever i den fristående grundskolan.

Skolans profil/inriktning: waldorfpedagogik.

Huvudman: Waldorfföreningen Martinaskolan, ekonomisk förening.

Tillsynsrapport: ej särskoleverksamhet.

Inga särskoleelever inskrivna läsåret 1999/2000.

Martinskolan, Stockholms kommun

Godkänd 1987 av Stockholms läns landsting för åk 1-10.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9 samt statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasieskola* och *gymnasiesärskola* (se bilaga 2).

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningskola.

Skolans profil/inriktning: waldorfpedagogik/läkepedagogik.

Huvudman: Stiftelsen Martinskolan, Söders Waldorfskola.

Tillsynsrapport: dnr 99:85

*Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 5 (grundsärskola)
12 (träningsskola)*

Mikaelgårdens Läkepedagogiska Institut, Södertälje kommun

Godkänd 1987 som fristående särskola för åk 1-10 av Stockholms läns landsting.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningskola.

Skolans profil/inriktning: waldorfskola/läkepedagogik med boende.

Huvudman: Föreningen Mikaelgårdens Läkepedagogiska Institut, ideell för.

Tillsynsrapport: dnr 98:68.

*Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 10 (grundsärskola)
1 (träningsskola)
7 (integrerade)*

Montessoriskolan Malmen, Borås kommun

Godkänd 1996 av Skolverket för åk 1-10, dnr 96:615.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola med integrering av särskoleelever i den fristående grundskolan.

Skolans profil/inriktning: montessoripedagogik.

Huvudman: Montessoriskolan Malmen, ideell förening.

Tillsynsrapport: ej särskoleverksamhet.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 6 (integrerade).

Montessoriskolan Triboliten, Linköpings kommun

Godkänd 1997 av Skolverket för åk 1-6, dnr 97:846.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-6.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola med integrering av särskoleelever i den fristående grundskolan.

Skolans profil/inriktning: montessoripedagogik.

Huvudman: Montessoriskolan i Linköping AB.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 1 (integrerad)

Mora Parks läkepedagogiska Institut, Södertälje kommun

Godkänd 1987 för åk 1-2 av Stockholms läns landsting.

Godkänd 1993 av Skolverket för åk 3, dnr 93:1240.

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningskola.

Skolans profil/inriktning: läkepedagogisk waldorfskola med boende.

Huvudman: Stiftelsen Mora Parks läkepedagogiska Institut.

Tillsynsrapport: dnr 98:1799.

*Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 5 (grundsärskola)
4 (träningsskola)*

Octaven, Bjuvs kommun

Godkänd och bidragsberättigad 1999 av Skolverket för åk 1-10, dnr 98:1008.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningskola.

Skolans profil/inriktning: snoezel, integrerad verksamhet med grundskola.

Huvudman: MG Octaven AB.

Ej verksam läsåret 1999/2000.

Octaven, Helsingborgs kommun

Godkänd och bidragsberättigad 1999 av Skolverket för åk 1-10, dnr 99:1138.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningskola.

Skolans profil/inriktning: snoezel, integrerad verksamhet med grundskola.

Huvudman: MG Octaven AB.

Ej verksam läsåret 1999/2000.

Rudolf Steinerskolan i Lund, Lunds kommun

Godkänd och bidragsberättigad 2000 av Skolverket för åk 1-10, dnr 99:1234.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9 samt statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasieskola*.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola.

Skolans profil/inriktning: waldorfpedagogik.

Huvudman: Föreningen Kristofferus.

Ej verksam läsåret 1999/2000.

Solbergahemmet, Södertälje kommun

Godkänd 1987 av Stockholms läns landsting för åk 1-10.

Även statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasiesärskola* (se bilaga 2).

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningsskola.

Skolans inriktning/profil: Waldorfskola med läkepedagogiskt arbete och boende.

Huvudman: Föreningen Solbergahemmets Läkepedagogiska Institut, ideell förening.

Tillsynsrapport: dnr 96:2230.

*Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 17 (grundsärskola)
21 (träningsskola)*

Svedenskolan, Solna kommun

Godkänd 1994 av Skolverket för åk 1-10, dnr 93:1335.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9 samt statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasiesärskola* (se bilaga 2).

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningsskola.

Skolans profil/inriktning: Teach-modellen.

Huvudman: Utvecklingspedagogik Häggvik-Sveden AB.

Tillsynsrapport: dnr 98:2010.

*Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 2 (grundsärskolan)
34 (träningsskolan)*

Tobiasgården, Kungälv kommun

Godkänd 1991 av Bohuslandstingets omsorgsnämnd.

Särskoleverksamheten avser träningsskolan.

Skolans profil/inriktning: läkepedagogik med boende.

Huvudman: Stiftelsen Tobiasgården

Verksam läsåret 1999/2000 (dock ej med i SBC:s uppföljning) antal elever (enligt huvudmannen) = 3 (träningsskolan).

Tännäs Friskola, Härjedalens kommun

Godkänd 1996 av Skolverket för åk 1-6, dnr 95:1251.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-6.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola med integrering av särskoleelever i den fristående grundskolan.

Skolans profil/inriktning: allmän/integrerad särskoleverksamhet.

Huvudman: Föräldrakooperativet Knuggen, ekonomisk förening.

Tillsynsrapport: ej särskoleverksamhet.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 1 (integrerad)

Uppsala Waldorfskola, Uppsala kommun

Godkänd av Skolverket 1995 för åk 1-6, dnr 94:194.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningskola.

Skolans profil/inriktning: Waldorfskola med läkepedagogik.

Huvudman: Stiftelsen Uppsala Waldorfskola.

Tillsynsrapport: dnr 96:2229.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 1 (integrerad)

Waldorfskolan i Linköping, Linköpings kommun

Godkänd och bidragsberättigad 1997 av Skolverket för åk 1-9, dnr 97:800.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola med integrering av särskoleelever i den fristående grundskolan.

Skolans profil/inriktning: Waldorfskola.

Huvudman: Waldorfpedagogik i Linköping, ideell förening.

Tillsynsrapport: 97:160.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 3 (integrerade).

Vasaskolan, Göteborgs kommun

Godkänd och bidragsberättigad 1997 av Skolverket för åk 1-9, dnr 97:330.

Även godkänd med rätt tillbidrag som *fristående grundskola* åk 1-9.

Särskoleverksamheten avser grundsärskola med integrering av särskoleelever i den fristående grundskolan.

Skolans profil/inriktning: konfessionell (kristen).

Huvudman: Stiftelsen för kristna skolor i Göteborg.

Tillsynsrapport: dnr 96:1859.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 1 (integrerad).

Vindrosen, Sjöbo kommun

Godkänd av skolverket 1996 för åk 1-10, dnr 95:1249.

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningskola.

Skolans profil/inriktning: Waldorfskola med läkepedagogik och boende.

Huvudman: Stiftelsen Vindrosen.

Tillsynsrapport: dnr 98:1613.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 5 (grundsärskola)

Årsta Gård, Stockholms kommun

Godkänd 1997 av Skolverket för åk 1-10, dnr 93:1342.

Samma huvudman driver en gymnasiesärskola (se bilaga 2, Helenedals gymnasiesärskola)

Särskoleverksamheten omfattar både grundsärskola och träningskola.

Skolans profil/inriktning: läkepedagogik med boende.

Huvudman: Stiftelsen Årsta gård.

Tillsynsrapport: dnr 95:1154.

*Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 1 (grundsärskola)
48 (träningsskola)*

Bilaga 2

Förteckning över fristående gymnasiesärskolor berättigade till bidrag enligt 9 kap. 8 a § skollagen (1985:1100) oktober 2000⁴

Dormsjöskolan, Garpenbergs kommun

Regeringsbeslut 1995, statlig tillsyn och rätt till bidrag.

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans individuella program.

Har även godkännande och rätt till bidrag som *fristående grundskola åk 1-9* samt statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasieskola*.

Skolans profil/inriktning: antroposofisk läkepedagogik och waldorfpedagogik med boende.

Huvudman: Föreningen Dormsjöskolans Byråd, ideell förening.

Tillsynsrapport: dnr 93:1395

Inga gymnasiesärskoleelever inskrivna läsåret 1999/2000.

Ekgårdens gymnasiesärskola, Trosa kommun

Beslut från Skolöverstyrelsen 1986.

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans individuella program med verksamhetsträning.

Skolans profil/inriktning: läkepedagogiskt arbete med boende och skola.

Huvudman: Rudolf Steinerstiftelsen för läkepedagogik.

Tillsynsrapport: dnr 98:1440.

Verksam läsåret 1999/2000: antal elever = 12.

Fridaskolan Norrköpings kommun

Skolverksbeslut om statlig tillsyn och rätt till bidrag 1998, dnr 98:1042.

Beslutet avser motsvarande ett specialutformat program med estetisk profil inom konst och hantverk.

Har även godkänt och rätt till bidrag för *särskola* åk 1-10 samt statlig tillsyn och rätt till bidrag till *fristående gymnasieskola*.

Skolans profil/inriktning: waldorfpedagogik/läkepedagogik.

Huvudman: Fridastiftelsen för läkepedagogik.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 3.

⁴ Uppgifter om antalet elever i de verksamma skolorna läsåret 1999/2000 är hämtade från SCB. Uppgifter om särskoleverksamhetens omfattning och skolornas profil/inriktning är hämtade dels från Skolverkets beslut men också från Skolverkets tillsynsrapporter. I de fall det finns ett diarienummer angivet för en tillsynsrapport gäller det den senaste rapporten och endast då tillsynen omfattat särskoleverksamhet.

Helenedals gymnasiesärskola (Årsta hemmet), Stockholms kommun

Regeringsbeslut om statsbidrag 1996, Skolverkets yttrande dnr 94:1902.

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans individuella program med yrkes- och verksamhetsträning

Har även godkännande för *särskola* åk 1-10.

Skolans profil/inriktning: Rudolf Steiners undervisnings och behandlingsmetoder, skola med boende.

Huvudman: Stiftelsen Årsta Gård.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 22 (14 verksamhetsträning, 8 yrkesträning).

Helgesta gymnasiesärskola, Mölnbo kommun

Regeringsbeslut 1989.

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans individuella program med verksamhetsträning.

Skolans profil/inriktning: modifierad waldorfpedagogik/läkepedagogik.

Huvudman: Föreningen Helgestahemmet i Mölnbo.

Tillsynsrapport: dnr 95:1060.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 20.

Häggviks gymnasiesärskola, Sollentuna kommun

Skolverkets beslut, dnr 93:1335.

Beslutet avser motsvarande specialutformade program med inriktning park/miljö, konsumtion/kontor individuellt program med verksamhetsträning och yrkesträning.

Har även godkänt och rätt till bidrag som *fristående särskola* åk 1-10 och *fristående grundskola* åk 1-9 samt statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasiesärskola* i Solna kommun (Svedenskolan).

Skolans profil/inriktning: friskvård, data och autism/Aspergers syndrom.

Huvudman: Utvecklingspedagogik Häggvik-Sveden AB.

Tillsynsrapport: dnr 95:1097.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 90. 7 elever individuellt program verksamhetsträning, 61 elever individuellt program yrkesträning samt 22 elever specialutformat program.

Kristoffergårdens läkepedagogiska institut, Södertälje kommun

Regeringsbeslut 1995, Skolverkets yttrande dnr 94:515.

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans individuella program med verksamhetsträning.

Även godkänd och bidragsberättigad som *fristående särskola* åk 1-10.

Skolans profil/inriktning: Waldorfskola med läkepedagogiskt arbete och boende.

Huvudman: Föreningen Kristoffergården, ideell förening.

Tillsynsrapport: dnr 96:1654.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 2.

Mariagården, Umeå kommun

Regeringsbeslut 1995.

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans individuella program med verksamhetsträning.

Skolans profil/inriktning: läkepedagogisk verksamhet med internatboende.

Huvudman: Mariagårdens Medarbetarförening, ideell förening.

Inga elever inskrivna läsåret 1999/2000.

Martinskolan, Stockholms kommun

Regeringsbeslut 1994, Skolverket yttrande dnr 93: 828

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans individuella program med yrkesträning

Även godkänd och bidragsberättigad som *fristående särskola* och *grundskola* samt statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasieskola*.

Skolans profil/inriktning: läkepedagogisk verksamhet.

Huvudman: Stiftelsen Martinskolan.

Tillsynsrapport: dnr 94:39 Reg 1

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 1.

Naturbruksgymnasiet i Bollerup, Tomtelilla kommun

Skolverks beslut 1997, dnr 97:700.

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans Naturbruksprogram.

Har även statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasieskola*.

Skolans profil/inriktning: gymnasiesärskola.

Huvudman: Lagmannen Tage Sylvans Lantbruksinstitut.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 20

Novalisskolan, Södertälje kommun

Regeringsbeslut 1992.

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans individuella program.

Har även statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasieskola*.

Skolans profil/inriktning: waldorfskola med läkepedagogisk verksamhet.

Huvudman: Stiftelsen Novalis.

Tillsynsrapport: dnr 95:2006.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 32

Saltåskolan, Södertälje kommun

Regeringsbeslut 1989.

Beslutet avser motsvarande specialutformat estetiskt program och gymnasiesärskolans individuella program med verksamhets- och yrkesträning.

Har även statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasieskola*.

Skolans profil/inriktning: waldorfskola med läkepedagogisk verksamhet.

Huvudman: Föreningen Saltå Arbetskola, ideell förening.

Tillsynsrapport: dnr 95:1068.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever 13 (individuellt program med verksamhetsträning) 2 (individuellt program med yrkesträning) 17 (specialutformat program)

Solbergahemmet, Södertälje kommun

Regeringsbeslut 1995.

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans individuella program.

Har även godkänt och rätt till bidrag som *fristående särskola*.

Skolans profil/inriktning: waldorfskola med läkepedagogisk verksamhet.

Huvudman: Föreningen Solbergahemmets Läkepedagogiska Institut, ideell förening.

Tillsynsrapport: dnr 96:2230.

Inga gymnasiesärskoleelever inskrivna läsåret 1999/2000.

Svenskolan, Solna kommun

Skolverkets beslut dnr 93:1335.

Även godkänd och bidragsberättigad som *fristående särskola* och *grundskola* samt statlig tillsyn och rätt till bidrag som *fristående gymnasiesärskola* i Sollentuna kommun (Häggviks gymnasium).

Huvudman: Utvecklingspedagogik Häggvik-Sveden AB.

Tillsynsrapport: dnr 98:2010

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 4.

Särskilt Bra skolan, Ekerö kommun

Skolverksbeslut 1999, dnr 99:966.

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans Naturbruksprogram.

Skolans profil/inriktning: djurkunskap.

Huvudman: Sättra Herrgård och Skola AB.

Ej verksam läsåret 1999/2000.

Vackstanäsgymnasiet, Södertälje kommun

Regeringsbeslut 1994. Skolverkets yttrande dnr 94:959.

Beslutet avser motsvarande gymnasiesärskolans Hotell- och restaurangprogram.

Även statlig tillsyn och rätt till bidrag för *fristående gymnasieskola*.

Skolans profil/inriktning: skolan erbjuder inackordering.

Huvudman: Stiftelsen Otto och Signe Broms Hemskola.

Tillsynsrapport: dnr 96:1711.

Verksam läsåret 1999/2000, antal elever = 7.